

DX-STUNDEN

Nr 57

AROS DX CLUB VÄSTERÅS

1991-09-06

Sida 1

KALENDERN

- 13/9 Senast dag att skicka
anmälningsavgift till NM
och SM 1992.
- 15/9 Klubbmöte hemma hos
Rolf B.
Val till riksdagen.
- 24/9 Stoppdatum Stunden 58
- 4-6/10 Nordiska Mästerskapen
Svenska mästerskapen.
- 20/10 Oktobers klubbmöte.
- 22/10 Stoppdatum Stunden 59
- 17/11 Årsmöte hemma hos LWV ?
- 26/11 Stoppdatum Stunden 60
- 15/12 Klubbmöte

KALLELSE

Alla medlemmar av ADXC är
hjärtligt välkomna till *Rolf
Berglund* på Högloftsvägen 1,
den 15/9 kl 18.00.

Detta är ju också datumet för
val till riksdag m.m. så
rösta först kom på möte se'n.
Punkter på mötets dagordning
är: DX-Parlamentet, Nordiska
mästerskapen med lyssnar-
träff, allmänna frågor samt
kaffe.

Om du kommer på mötet kan du
ringa till RB som har tel nr
021/355869 nå'n dag innan.

INNEHÅLL

Detta nummer handlar om
Närradio. Tack vare R Nova
och den tredje TV-kanalen så
ser vi ut att få en ny
grundlag om yttrandefrihet.
Men inte bara R Nova har
blivit populär. City 103 har
blivit den mest avlyssnade
stationen i Göteborg. Men
även den stationen som det
stormar mest om.

I ÖVRIGT

Smått och gått
sid 2

Radio Polonia
sid 5

QSL-Cupen
sid 6

Närradio special

Ny grundlag för nya medier	sid 8
Närradion - en myndighet ?	sid 9
City 103	sid 10
Notiser	sid 11
SÅ fungerar Radio Öresund	sid 12
Rättegångsextra (Radio Nova)	sid 14
Närradio tabell	sid 19

NY MEDLEM

Höstens första nya medlem,
Börje Palm, hälsas välkommen.
Börje bor i Göteborg och är
intresserad av alla områden
inom radio men vill undersöka
DX-ingen och SWL lite
närmare.
Hjärtligt välkommen i
klubben.

Sid 2

DX-STUNDEN är AROS DX CLUBS medlemstidning, som utkommer med ca 9 nr/år. Medlemsavgift i ADXC, 25 kronor för resten av 1991, kan inbetalas på klubbens postgiro 12 67 72-3.

STOPPDATUM: näst sista tisdagen i månaden, dock ej maj och juli då det ej utkommer någon DX-STUNDEN.

EFTERTRYCK: tillåtes om källan anges.

HUVUDREDAKTÖR: Rolf Berglund

Högloftsvägen 1, 1tr

724 80 VÄSTERÅS

tel 021-355869 arb 021-322540

telefax 021-112490 R Berglund avd BAP

*****

SPALTREDAKTÖRER

- SMÅTT & GÅTT: Magnus Jespersion, Regementsg.22, 723 45 V-ÅS
tel 021-180505 arb 021-323628
- EE-NEWS och KLIPPT: Mikael Sjöberg, Stureg.12A^{II}, 752 23 UPPSALA
tel 018-117302
- ALLMÅN REDAKTÖR: Jacques de Laval, Trattbärgarg. 4, 723 53 V-ÅS
tel 021-135716 arb 021-325319
- LOGGAT: Bernt-Ivan Holmberg, Valsätra Pl.3120,
730 75 MÖKLINTA
tel 0224-80197
- QSL-CUPEN: Lennart Weirell, Ringduveg. 38, 724 70 VÄSTERÅS
tel 021-357343 arb 021-328165

*****

Smått och gått

Hej nu är vi (tillfälligt) tillbaka medspalten. Allt är dock saxat från Frekvensnytt.

Hejsan,

Ett nytt land har börjat sända på kortvåg, nämligen Bahrain. Det är ju inte varje gång som man kan presentera något sånt. Det är intressant att se hur svarsviljan blir, man får väl leva på hoppet tills dess.

EUROPA

BULGARIEN

1143 R Varna, 9000 Varna, Primosjki Str.22, har px för turister på EE, FF & RR
0600-0700 och 1300-1400 (Leupold i Kurier/DXK)

FINLAND

963 är off 2200-0300 (OA i MW-Eko)

FRANKRIKE

1350 etc är ej off tisdag morgnar mera. (EO,OA i MW-Eko)

ITALIEN

9815 IRRS Milano Må-Fr 0530-0700, Fr & Lö 2000-2100, Sö 0400-1330. (Pennington/Com/Dis)

JUGOSLAVIEN

558 Radio Maribor, Ilichova 33, Maribor. v/s är Edvard Puksic, Editor (Hagedus/PIDK/MW-Eko)

SCHWEIZ

558 kör nu all nighth med Italienska

(OA i MW-Eko)

SOVJETUNIONEN

747 R Baltica här fr.o.m 21.5 x1458. F.n. 12h, planerar 24h. Tx 10kW.

Adr; Kirovsky pr. 67, Leningrad 197022

(ADviaOA i MW-Eko)

918 R Sodruzhestvo sänder 0800-2215

(DIS/SBN/PIDX/MW-Eko)

1197 Moscow University har planer på att sända 1600-1800

1215 R Minsk har en ny superpower tx här sedan 15.5

(B.A Ericson i MW-Eko)

12056 R Nadezhda, Estonia interfront, Karl-Marx Str. 64, Room 5, 200003 Tallinn 3,

Estoinia, USSR. Denna är nu Estniska kommunistpartiets kommersiella stn. (Kurier/DXX)

R Vedo, Volgograd sänder 0330-05.30 på 5915, 7125

1558-1900 11760, 13710

(BBO/S via Krone i AWR)

Radio DVR (Far East-Russia), Khabarovsk på 5965, 9560 0900-1200 (ej Sö o. Må)

Adr. P.O.Box 2378, Khabarovsk-8, 680008, USSR

(SENL/SSS/DXcl)

180 Kamchatska Radio har lokalt 1815-1850 On/Lö/Sö 2115 Sö

1850-1900 Ti-Lö 0115-0200 Ti-To

1915-1940 Må-Fr 0715-0800 Må-Lö

2030-2100 Lö 0015-0100 Sö

Rapporter är välkomna till

A.Borodin

Chief OTK RTV Centre

Dom Radio, ul.Sovetskaja 31, Petropavlovsk-Kamchatskiy 683000

(GRR/Comm/MW-Eko)

1350 R Sukhumi, Sukhumi 384900, Abkhaz SSR

Må-Fr 0100-0200 0500-0600 1200-1400

Lö 0100-0200 0500-0600 1100-1200

Sö 0100-0200 0700-0930 Nx på ryska Må-Fr 1235-1305

(Putsev/EDX/DXcl)

SPANIEN

1224 R Pop Huelva har ny adr; Puerto 16, 21003 Huelva

v/s är José Mª Roldán Fernández

1269 RP de Figueras x1134

1602 Radio Ontinyent har ny adr. Ereta 2A, E-46870 Ontinyent

(PCS)

(EL Dial/DXX)

(Mundo-DX/DXcl)

STORBRIANNIEN

BBC Engineering Information har ny adr. 201 Wood Lane, London W12 7TS

(Comm/MW-Eko)

BBC Radio 1 1053, 1089, 1107 o. 1485 sänds nu 0500-2300

(BE i MW-Eko)

TJECKOSLOVAKIEN

639 Liblice är off fr.o.m. 1.5 för underhåll. Följande sändare kommer att användas;

639 Praha-Zbraslav (x792) 693 Hradec Kralové (x774)

639 Plzen-Prestice (x900) 954 Ceske Budejovice (x981)

(DX-revue/BE/MW-Eko)

TYSKLAND

Mitteldeutscher Rundfunk blir nya namnet på Sachsen, Thüringen & Sachsen-Anhalt

fr.o.m. 1.10.91. Högkvarteret blir i Leipzig.

(Blödam/BE/MW-Eko)

792 NDR4 Lingen kommer snart att starta testsändningar 0500-1700

Följande stner har stängt p.g.a. inbesparingar 558 Rostock, 558 Helpterberg,

729 Cottbus, 999 Schwerin och många med lågeffekt på 1485, 1584 o. 1602 (Leopoldi Kurier/DXX)

R Aktuells DX-px kan även höras via 177 Oranienburg, Fr 2015-2100// Lö 2005-2050 " "

AFRIKA**GUINEA**

4900 RTV Conakry sänder Må-Lö 0557-0800, sö 0800-1230, dagl. 1230-0000 (Kurier/DXX)

ELFENBENSKUSTEN

7215 R. Cote d'Ivoire har reaktiverat denna tx, hörd 0600

(Comm/Dis)

ASIEN

BAHRAIN !!!

6010 R Bahrain, hörs från ca. 1730 till s/off 21.03, med EE. (Klonctz via Krone i NR)

INDIEN

AIR Kohima nu med 50kW (x2) på	3268 1315-1630	6065 0229-0400
	4850 0025-0215	0630-0941
	0228-0400	
	1000-1300	

v/s är Superintending Engineer Mr. G.C. Tyagi, adr; Kohima-79001 Nagaland

(DX Grapevine/ADXX/DXK)

INDONESIEN

2390 RRI Cirebon	0900-1800 (x17-2145)	5047 RRI Yogyakarta	0930-2100 (x12-)
3241 Ambon	1145-1400	5256 Sibolga	1000-1530 (x17)
3306 Dili	s/off 1645 (x1600)	5984 Pekanbaru	1000-1600 (x14)
3447 Pontianak	1000-1630 (x1615)	9552 Ujung Padang	0000-0700
3905 Banda Aceh	1100-1610 (x1715)		
4875 Sorong	0800-1245 (x1310)		

(Tyson/ADXX/DXcl)

SYDKOREA

792 HLKJ stängde 11.3. En ny privatägd stn, Seoul Broadc. System (SBS) började 20.3 på samma fq, troligtvis också samma tx.

(BBCS/ADXX/DXcl)

TURKIET

225 Van är ny med 600kW, sedan 7.3, reläer TRT1

(BBCS/Comm/Dis)

PACIFIC

PAPUA NYA GUINEA

R North Solomons sänder nu till Bouganville Island från R New East Britains gamla tx i Rabaul på 3325 0300-0900 & 1500-1800. Rapporter verifieras av Gordon Darling, Box 3474, Boroko.

(Darling & Kemick/Comm/Dis)

CLANDESTINE

7010 Vo Ethiopia on the path to democracy (Ye Ethiopia finote democracy dimtsi), kontrolleras av the Ethiopian People's Revolutionary Party (EPRP), sänder dagligen 0400-0455 och 1530-1615

Har adr. ESPIC, Po Box 710358, Dallas, Texas 75371, USA eller

ESPIC, 46 rue de Vaugirard, Paris 75006, Frankrike

(BBCS/ADXX/DXcl)

INTERNATIONELLT VATTEN

918 Arutz 7 (kanal 7), Bet.EL, D.N.Mizrach Benjamin, 90801, Israel.

Sänder 17h/dag inkl. en timme engelska och en på ryska. Formatet är Hebreisk musik från 40- o. 50-talet och "chassidic music".

(BN i Dis)

Källor har varit: Dis Distance, Sverige
 DXcl DXclusice, Finland
 MW-Eko, Sverige

*skillnaden mellan geniet och dumheten är att
 geniet har sin begränsning.*

Radio Polonia

Radio Polonia - tidigare kallad Polens Radios Utlandsprogram - startade sina svenskspråkiga program den 23 mars 1952, dvs för snart 40 år sedan. Dock med två avbrott, årsskiftet 1981-1982 i samband med krigsstilleståndets införande och därefter i mitten på 1983 då man, av besparingsskäl, upphörde att sända på finska och svenska. I maj 1984 återupptogs sändningarna, först endast med veckoslutsprogram men på hösten samma år sändes det återigen i samma utsträckning, dvs två $\frac{1}{2}$ timmesprogram om dagen.

I de dagliga programmen ges nyheter, pressöversikter, kommentarer, inslag om Polens näringsliv, kultur, sociala frågor, Polsk-Svenska kontakter och musikprogram. Följande fasta rubriker föreslås: MÅNDAG - kort om sport, varannan TORSdag - I Polen om norden el. DX-program, FREDAG - ungdomsmagasinet, LÖRDAG - Kulturkrönikan, Brevlådan och SÖNDAG - repris av lördagens program.

På 1950 & 1960 talet bestod redaktionens personal av 10-12 personer medan den idag består av endast 4 fastanställda.
Bożena Kojro - chef på den nordiska redaktionen
Agnieszka Dabrowska - redaktör
Wiesława Ratyńska - programproducent
Crażyna Tatar - redaktör

I början av september anordnas en uppsatstävling under rubriken "Årtiondets polack", där uppgiften är att skriva och förklara varför just den av deltagaren föreslagna polacken kunde kallas för Årtiondets polack. Tävlingsstiden utgår den 15:e oktober och resultatet offentliggörs i programmen den 15:e november 1991. Tävlingsbidragen bör vara markerade med "TÄVLING" och skickas till adressen Radio Polonia, Svenska redaktionen, Box 46 00-950 Warszawa Polen. De bästa bidragen belönas med souvenirer.

Programmen på finska sänds:

1630 - 1655	6095 & 11815 kHz
1930 - 2000	6095 & 7285 kHz

Programmen på svenska sänds:

1500 - 1530	5995, 6095 & 11815 kHz
1730 - 1755	1503, 5995 & 6095 kHz

Adressen är: Radio Polonia, svenska redaktionen, 00-950 Warszawa, Al. Niepodległości 77/85

Dessutom meddelas två telefonnummer vart man får ringa:
Finska redaktionen - 99048 22 459 266
Svenska redaktionen - 99048 22 459 185

"Vi hoppas att Ni får ett stort utbyte av de svenskspråkiga sändningarna från Radio Polonia. Kom gärna med önskemål och synpunkter på våra program. Ni kan även via de svenska programmen från Radio Polonia skicka musikhälsningar till Era anhöriga eller bekanta i Norden."

Härmed vill jag tacka Radio Polonias Nordiska redaktionens chef Bożena Kojro för all information och presentation av Radio Polonia jag fick

QSL-CUPEN

Skriv
eller ringLennart Weirell
Ringduvegatan 38
724 70 Västerås
021 - 35 73 43

Hej!

Dags igen för en ny omgång, den 13:e i ordningen. Det ser ut att ha varit dålig postutdelning under sommaren, om man skall döma efter spaltens storlek. Den omfattar ju faktiskt 2 månaders brevlådetömning. Och det finns väl fler i klubben som får QSL?

EUROPA

ITALIEN

R Antenna 2000-1512 k d DO

NORGE

NRK/Hedmark-89800 b d DO

SVERIGE

R AF-95000 b DO

Mullsjö NR-96500 k RB

Borlänge NR-98600 b d RB

TYSKLAND

R Sachsen-Anhalt-657 b d DO

AFRIKA

BURUNDI

LV de la Revolution-6140 k DO

KAMERUN

R Bertoua-4750 b RB

KENYAV o Kenya-4934 aerogram LWV
(Äntligen efter 5 försök)NIGERIA

R Kaduna-4770 stc LWV

CENTRALAMERIKA

COSTA RICA

AWR/R Lira-9725 k RB

SYDAMERIKA

COLOMBIA

RN de Colombia-11792 k MJT

PERU

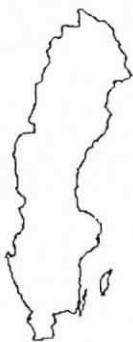
R Onda Azul-4800 k DO

PIRATER

R Merlin Int-6240 k DO

STÄLLNINGEN I CUPEN

1. Dan Olsson (DO) 13 p
2. Rolf Berglund (RB) 11 p
3. Lennart Weirell (LWV) 6 p
4. Magnus Jespersen (MJT) 4 p

DX-Allsvenskan

1991/92

Nu stundar en ny säsong för DX-Allsvenskan och ADXC ställer upp med samma lag som förra säsongen d.v.s.:

ADXC I

Markku Kivioja
Mikael Sjöberg
Bernt-Ivan Holmberg

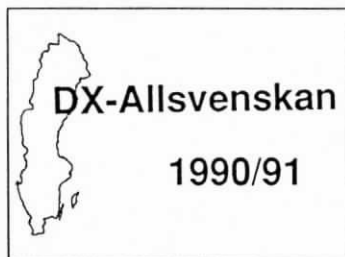
ADXC II

Magnus Jespersen
Rolf Berglund
Lennart Weirell

Målsättningen för "de gamle" i ADXC II är att även i år placera sig bättre än ungdomarna i ADXC I och helst att komma på "pris-pallen" d.v.s. bland de tre bästa. I alla fall bör båda lagen kunna göra en bättre insats än säsongen 90/91.

Slutresultatet av DX-A 90/91 presenteras nedan:

1. DX-Club Lundensis
2. Malmö Kortvägssklubb I
3. Murgrönans DX-Klubb
4. Norrköpings Distanslyssnare
5. DX-Klubben KMB
6. Karlstad Radiosällskap
7. Malmö Kortvägsklubb II
8. Aros DX Club II
9. Kristna DX-Ringen
10. Aros DX Club I
11. Tibro DX-Klubb

Så nu är det hög tid för lagmedlemmarna att sätta igång och jaga nya länder och stationer för att plocka poäng till DX-Allsvenskan 91/92. Första etappen omfattar perioden 91-04-01 till 91-09-30, och jag återkommer med rapportering om hur ADXCs båda lag hävdar sig i konkurrensen med de övriga lagen som ställer upp.

/LWV 91-09-05/

Ny grundlag för nya medier

Radio, TV, film, video och andra "moderna medier" skall få en egen grundlag som garanterar yttrandefriheten. Den nya fjärde grundlagen skall i princip innehålla samma skydd för yttrandefriheten som tryckfrihetsförordningen. Meddelarskyddet utvidgas inte.

Det är kontentan i regeringens proposition som vilar på 20 års utredningsarbete. Den viktigaste utredningen är 1985 års yttrandefrihetsutredning (SOU 1985:70; R&D 1984:6).

1985 års utredning ville skapa en gemensam grundlag för alla massmedier — tidningar, radio, TV, film och de "nya medierna". Regeringen avsåg att gå till riksdagen för att få ett beslut. Men efter att lagförslaget, som inte helt följde utredningens förslag, hade varit på remiss hos lagrådet drog regeringen i sista stund tillbaka sitt förslag (prop 1986/87:15). R&D 1987:20) med hänvisning till att det inte fanns parlamentariskt underlag för att få igenom förslaget. Oenigheten i riksdagen gällde främst huruvida den nya yttrandefrihetslagen skulle uttunnas skyddet för tryckta skrifter.

Efter det att yttrandefrihetslagen hade strandat, tillsattes en utredning (SOU 1990:12; R&D 1990:17) som föreslog att meddelarskyddet i tryckfrihetsförordningen (TF) skulle utvidgas till att gälla även inom företag och organisationer.

I remissbehandlingen fick utredningsförslaget kritik från sveal offentliga som privata instanser, dock inte från publicisthåll. Journalistförbundet, publicistklubben, tidningsarbetsgivarna, Sveriges radio, tidningarnas telegnybyrå med flera ville ha ett utvidgat meddelarskydd. Det framgår av remissutmanställning SOU 1990:83. Men reg-

eringen har inte lyssnat till publicisterna — inte heller har deras standpunkter refererats i propositionstexten.

Regeringen avstår i propositionen från att lägga fram något förslag om utvidgat meddelarskydd, med hänvisning just till att de flesta remissinstanserna sade nej.

Nu föreslår regeringen att etermedierna får en egen lag. Den får formen av en ny och fjärde grundlag — en yttrandefrihetsgrundlag. Tryckfrihetsförordningen bibehålls som egen grundlag, men med några mindre ändringar.

För etermediernas del är innehållet i regeringens lagförslag i stort sett det samma som det var i 1987 års förslag.

I praktiken innebär det inte några större förändringar jämfört med idag, reglerna för radio och TV följer ju i stort sett de som gäller på tryckfrihetsområdet.

Det väsentliga är att yttrandefriheten grundlagstiftas och omfattar fler medier än idag. Satellitsändningar får skydd, videotext och teletext kan komma att skyddas. Kabelsändningar får fri etableringsrätt, inte bara lokalt efter tillstånd.

• **Den nya grundlagen**

skall gälla för: ljudradio, television och vissa andra moderna elektroniska medier, filmer och videogram samt ljudupptagningar.

Teletext och videotext kan omfattas av grundlagen om vissa förutsättningar är uppfyllda, bland annat att informationen riktas till allmänheten. Även satellitsändningar berörs av den nya lagen.

• **Censurförbud** skall gälla för de skyddade medierna, men med ett undantag: den nuvarande biografcensuren behålls.

• **Etableringsfrihet** skall gälla, men med ett undantag: tillstånd krävs för sändningar av ljudradio och TV i eteren.

• **Radiofrekvenser** skall fördelas efter ett mål-sättningsstadgande, det vill säga enligt allmänna formuleringar i grundlagen.

• **Rätten att sända radio, TV etcetera** skall kunna prövas i domstol.

• **Den reaktionella självständigheten** i etermedierna skall skyddas av den nya grundlagen.

• **Rätten att inneha teknisk utrustning** för inspelning och uppspelning slås fast.

En narradiostation som bryter mot lagen skall alltså inte kunna få sina handspeare och sändare konfiskerade.

• **Missbruk av yttrandefriheten** skall prövas av domstol med jury.

• **Ansvarig utgivare** skall ha ett ensamt ansvar. Det innebär till exempel att den ansvarige kan stoppa annonser.

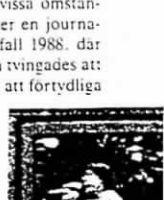
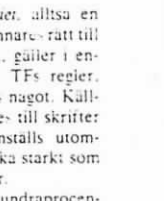
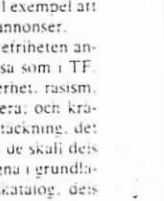
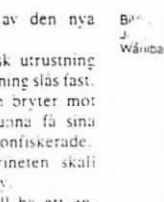
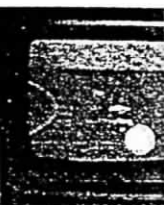
• **Inskränkningar** i yttrandefriheten anges i en "brottskatalog", så som i TF. Brotten gäller: rikets säkerhet, rasism,

fortal etcetera; och kräver dubbel täckning, det vill säga att de skall dels vara upptagna i grundlagens brottskatalog, dels i vanlig lag.

• **Källskyddet**, alltså en uppgiftslämnar- rätt till anonymitet, gäller i enlighet med TFs regler, som anordas något. Källskydd skall uttryckligen ges till skrifter eller program som framställs utomlands, men det blir inte lika starkt som för vanliga svenska medier.

Källskyddet är inte hundra procentigt. Domstol har under vissa omständigheter rätt att fråga efter en journalists källor. Ett annat fall 1988, där DN-journalisten Åsneved tvingades att vitna, har fått regeringen att fortydliga vid vilka tillfällen och på vilka sätt en domstol får ställa frågor.

(Prop 04 och "Remissyttranden över meddelarskydds-kommitténs betänkanden om Meddelarskydd", Ds 1990:83)

Närradion har etablerat sig som en föreningsradio, en plattform för föreningar att nå ut. Låt det inte hämmas av myndighetsfunktioner.

Kommunalaktuellt 21.2. via TK

Låt inte närradion bli en myndighet!

I skuggan av den intensiva debatten om TV:s framtid, läggs ett föga uppmärksammat förslag fram om att etablera en ny mediemyndighet. Förslaget finns i den statliga utredningen "Lokalt ledd närradio". Där föreslås att det vid sidan av landets nuvarande närradioföreningar inrättas nya närradioråd i varje sändningsområde.

Med den ändrade indelning av sändningsområdena, som samtidigt föreslås, innebär det att 284 nya, korporativt sammansatta organ ska ges myndighetsfunktioner i en tid då utvecklingen går åt ett helt annat håll.

I praktiken kommer råden att bestå av samma personer som svarar för närradioföreningarnas verksamhet. Förslaget går stöck i stäv mot dagens samhällsutveckling. Låt inte närradioverksamheten splittras av myndighetsutövning!

Motivet till de nya närradioråden är bland annat att åstadkomma en förenkling av administrationen och avgiftshanteringen. Att för den skull inrätta nya organ med myndighetsfunktioner verkar både tungrott och byråkratiskt. Dessutom är det principiellt vanskligt.

För föreningslivet är myndighetsfunktionen artfrämmande. Här finns risk att jävsproblem och intressekollisioner byggs in i myndighetsutövningen. Rimligen borde det gå att lösa problemen på enklare sätt; närmast till hands ligger att formalisera närradioföreningarnas funktioner.

Det är viktigt att beslutsfattarna har klart för sig under vilka villkor och med vilka förutsättningar närradion verkar. Närradion finns på den lokala mediemarknaden, men kan därför knappast betraktas som ett massmedium som alla andra. Den är närmast ett gruppmedium, som har sin starkaste förankring i föreningslivet.

Studier av närradion visar att drivkraften bakom närradions utveckling snarare varit ett behov av att

sända än att lyssna. Lyssnarskaran är ungefär lika stor som P2:s. Närradion har blivit en samlande faktor och en plattform för föreningarna att nå ut.

Erfarenheterna av de gångna årens närradioverksamhet visar att behovet av närradio inte är lika stort över allt. Grovt uttryckt kan man säga att den föreningsanknutna närradion har etablerat sig bäst på orter som saknar väl förankrade lokala medier, exempelvis orter där lokalradion inte har någon redaktion eller där lokaltidning saknas.

Det är ur det här perspektivet närradion bör betraktas av kommunerna: som en verksamhet som gagnar det lokala förenings- och organisationslivet; som bidrar till vitalisering och debatt.

Sitt förhållningssätt till närradion bör kommunerna fylla två funktioner:

dels ge stöd och uppbackning åt verksamheten, till exempel i lokala- och utrustningsfrågor. Detta stöd ska då ses som ett stöd till föreningslivet.

dels ta del i verksamheten, som informationspridare. Där blir kommunen en intressent bland andra intressenter, som vill berätta om sin verksamhet för medborgarna.

Mot bakgrund av den diskussion som nu förs är det viktigt att markera att kommunerna under inga omständigheter bör göras till huvudmän för närradioverksamhet eller ta på sig ett driftsansvar.

Kommunerna ska inte ha något obligatoriskt ansvar att ta initiativ till att närradioverksamhet etableras eller byggs ut. Däremot bör kommunerna ge sitt stöd till verksamheten när det visar sig att behovet finns. Och behovet signaleras av och genom det lokala föreningslivet.

Det är en poäng att kommunerna tar del av verksamheten och kan ge den sitt stöd, genom att använda mediet för kommunal information och genom turistradiosändningar, men kommunen ska vara en av många intressenter och får inte dominera. Närradion har inte blivit och får inte bli en myndighetsmegafon. Låt den slippa hämmas av myndighetsfunktioner.

Mer musik, mindre snack

På SAF Radio har man insett det smarta: Ge folk vad folk vill ha

● Det är så självklart effektivt. SAF Radio Citys koncept är inget märkligt, men få andra radiostationer har insett det smarta och enkla med att ge folk det folk vill ha. Spela den modernaste musiken, ha ett högt tempo och strunta i överflödigt prat. På så vis charmas Stockholms unga befolkning: "Det enda man kan lyssna på", enligt Fredags-Svenskan närliggande tonåringar.

Själva hävdar SAF Radio City att minst 47 procent av lätnis 13- till 29-åringar lyssnar ofta eller ibland. Ösvest politisk hemvist. För SAF Radio Citys främsta syfte är förstås att vara opinionsbildande.

Svenskarna ska inse att det är marknads ekonomi och fri företagsamhet som bör råda. Detta påpekas i väljörda så kallade jinglar. Mjuka röster förklarar hur det inte är i Sverige, men skulle kunna vara, om vi lät Svenska Arbetsgivareföreningen och övriga näringslivet åsikt styra.

Jingelinslagen är mycket förföriskt gjorda och därmed många gånger omtalade.

Det finns folk som ringer och önskar juglar. Mest poppis är de som handlar om fri radio och TV, säger Martin Loogna, stationschef på SAF Radio City.

Redaktionen är relativt liten, består av sju personer som huserar i prygliga lokaler på Blasiholmen, där SAF har sitt högkvarter. Längs en korridor ligger olika studior, inredda med den allra senaste tekniska utrustningen. Mest är det killar som arbetar på SAF Radio City, men på nyhetssidan finns två kvinnor, Cecilia Bystedt och Wivanne Svedberg.

Just lyssnarkontakten har en stor del i SAF Radio Citys framgång, säger Cecilia Bystedt. De som vill kan genom telefonsamtal eller med alldeles tidsenlig faxapparat påverka innehåll och musikal i SAF Radio City.

Folk ringer och säger: "Öh! Jag sitter i bilkö, det är så trist. Kan du inte spela den här låten för mig?" Vi har en närhet till lyssnarna som jag tror är viktig.

För SAF Radio Citys del är i sin tur kontakten med lyssnarna livsnödvändig, eftersom de får reda på vilken musik det är som gäller. Och rätt musik är nummer ett för en utpräglat ungdomskanal.

Vi går igenom all ny musik som kommer på ett ganska vetenskapligt sätt, tittar exempelvis på vad som ligger på listorna, säger Martin Loogna. Musikvalet matas in i en dator så det blir en bra mix. Ungdomar är kräna, kommer det en vals byter de kanal.

Lättsamma tävlingar och intervjuer med kända artister ingår också i konceptet. Helt plötsligt travar toppliste-gruppen Inner Circle förbi på väg till utfrågning i studion. Allt är naturligtvis direktiskt, och ingen av pojarna på SAF Radio City använder manus, lär improvisera friskt.

Jag har lärt för att prata med folk, säger programledaren Jesse Wallin. Innan sändning vet jag aldrig vad jag ska säga. Jag anser mig inte vara journal-list, djupgående intervjuer är inte min grej. Men man får gärna skämta med sig själv, göra vad som faller en in. Personligen sätter jag gärna saker på sin speks. Min specialitet är att plocka fram små saker som alla går och tänker eller reiar sig på, men ingen säger högt.

Jesse Wallin anser att han har ett serviceyrke.

Om jag gillar musiken spelar ingen roll, jag kan lyssna på det jag tycker om när jag kommer hem. Vi erbjuder musik, nyheter och trafikinformation. Det är som att stå i en butik.

Kollegan Jonas Sandberg säger att han ger lyssnarna "ett slags kompis-skap".

Jag finns med dem varje dag, är på samma nivå som lyssnarna. Det är bra att läsa mycket, specialtidningar eller vad som helst, så kan man dela med sig av informationen. Annars lever jag på min goda fantasi.

Det är ett gäng mycket drivna och proffsiga radiofreks som gör SAF Radio City. Nästan alla har erfarenhet från andra närradiostationer, och alla är de välutbildade, välartikulerade och väl medvetna om vad de håller på med. "Vi vet hur det ska låta", meddelar de självsäkert. SAF Radios politiska budskap är inget de bryr sig om, säger de.

Men det hade varit väldigt svårt att jobba på sossarnas radiostation, säger Jesse Wallin. Vi sänder en radio som jag vill höra den, det ska vara fri etableringsrätt i eteren.

Satsar på nyheter

Nästa år ska SAF Radio City marknadsföra sig ordentligt i staden. Dessutom satsas en större del av den superhemliga budgeten på nyheter, och därmed blir SAF Radio City en allt större medtävlar till Radio Stockholm. I dag är SAF Radio Citys nyheter korta, snabba och innehåller mestadels en lokal, en inrikes- och en utrikesnyhet per sändning.

Vi ska utveckla nyhetsbiten, säger Cecilia Bystedt. Jag vill ha mer egen uppsökande verksamhet, men nyheterna får absolut inte tappa sitt tempo.

SAF har också närradiosändningar i Sveriges andra stora städer. I Malmö heter stationen CITY SAF Radio och är relativt nystartad. I Göteborg är City 103 oerhört populär, delvis på grund av att stationen inte har någon betydande konkurrens av lokalradion. Nyligen har också City Rock, renodlad rockkanal, börjat sändas i Göteborg.

I Stockholm har SAF Radio City funnits sedan hösten 1986. Men det var inte förrän i januari 1989, när entreprenaden övertogs av SAF-knuta JKL Media, som närradiostationen började bli verkligt framgångsrik. Vad alla väntar på nu är att reklam ska tillåtas i radion, och så blir det snart, tror SAF Radio City-chefen Christer Baldhagen. Det är han som skriver manus till de flesta programjinglarna.

Jag tror att reklam införs redan under 1991, det är ofrånkomligt, säger Christer Baldhagen. Och den dagen det blir förändring i lagstiftningen lägger vi ned SAF Radio City, behåller dagens personal, byter namn på stationen och fortsätter som vanligt.

SAF Radio City sänder måndag till fredag, mellan midnatt och 18.00, på frekvenserna 88,9, 90,5 och 95,3 MHz.

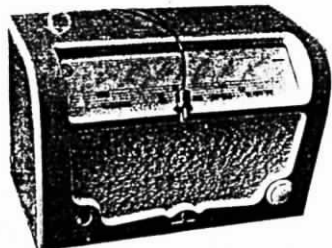
ANNA BJÖRKNAM

Vi har en närhet till lyssnarna som jag tror är viktig, säger Cecilia Bystedt.

SAF-radio i blåsväder:

Personalen tvingas skriva under 'slavkontrakt'

Normallöner på 9 000-10 000 kronor. Ingen övertidsersättning eller semesterersättning, felaktiga semester- och sjuklöneavdrag och obefintliga lönespecifikationer.

Sådana är förhållandena för de anställda på SAF:s propagandastation, City 103 i Göteborg, som drivs av konsultföretaget Inner City Broadcasting (ICB).

Arbetsgivaren lyckas med berätt mod pressa godtrogna personer att skriva på oaceptabla anställningsavtal, säger SAF:s ombudsman C G Hjort i Göteborg som nu ska försöka reda ut härnan på City 103.

De dåliga arbetsvillkoren gjorde t ex, att Lill Hahn, 23 årig nyhetsjournalist, sa upp sig och bad SIF om hjälp för att för-

söka få ut 24 000 kronor i semesterlöne för de två år hon arbetat på City 103:s nyhetsredaktion. Kravet ligger nu på arbetsgivarens bord.

Jag är glad att jag har fått uttala mig i både radio och press om hur illa de anställda blir behandlade rent arbetsrättsligt. Kanske kan det hjälpa andra som jobbar kvar, säger Lill Hahn.

Lill Hahn trodde att allt var i sin ordning när hon tecknade kontrakt om viss tid, d v s ett år i taget, och att övertid och oekvämt arbetstid ersattes enligt avtal. Enligt arbetsgivaren sattes lönen efter hur stor lyssnarfrekvensen var för de olika programmen.

Någon sådan undersökning har vad jag vet aldrig gjorts på

nyhetsinslagen, säger Lill Hahn. Ombudsman C G Hjort tycker att de anställda på City 103 varit naiva som skrivit på ettårskontrakten:

De anställda tyckte att de måste hålla sig väl med arbetsgivaren och förnyade visstidskontrakten varje år för att få behålla sina jobb.

Fyra av elva anställda har under hösten sagt upp sig vid City 103.

Det tog emot för dem att kontakta facket. Helst hade jag velat att de som slutat i stället stannat kvar och slagits för sina rättigheter, säger C G Hjort.

Just nu är det enligt Hjort viktigast att SAF försöker få sin radiostation att gå med i ett arbetsgivarförbund för att där efter teckna kollektivavtal med en facklig organisation:

SAF riskerar att förlora sin heder om man fortsätter att an-

lita oorganiserade företag, säger han.

Bo Malm på SAF är ansvarig utgivare för radio City 103. Han anser det inte vara någon belastning för SAF att figurera tillsammans med företag utan avtal:

Ägarna till ICB är entreprenörer i en ovanlig och ny bransch i Sverige. Då kan det också uppstå svårigheter med personalen, säger Bo Malm, som låtit SAF:s jurister undersöka anklagelserna. Enligt Malm har ICB inte handlat felaktigt.

Man har t ex betalt ut mer översättning än vad som krävs. Alla lagar har följts. När det sedan gäller de personliga avtalen så är det inget man kan göra något åt.

ICB har nu fått tillgång till expertis, för att undvika att arbetsmarknadens spelregler överträds.

MARIE LOUISE ANDERSEN

SIF Tidningen 20/90

Laglig reklamradio i Sverige

I mars i år gick ett gäng skåningar över sundet för att för första gången sända svensk kommersiell lokalradio lagligt. Personerna bakom projektet är Helsingborgs DX-klubb som också sänder närradio i Helsingborg.

Men den här gången gällde det sändningar på svenska över Byens Lokalradio i Helsingör, Danmark. Stationen hörs sedan länge över stora delar av nordvästra Skåne och nu ville den danska lokalradiostationen tillsammans med de skånska radioentreprenörerna tillfredsställa sina svenska lyssnare med program på svenska.

Än så länge är de svenska sändningarna bara en timme per dag, men från och med juli hoppas man få utökad sändningstid till tre timmar per dag. Programmen har ett ungt format med musik och lokala nyheter.

Bakom Byens lokalradio står ett tidningsföretag i Hilleröd och de driver stationen rent kommersiellt. Reklamtiden säljs av den danska lokalradioföreningen men både danska och svenska företag har möjlighet att annonsera i programmen. Hittills har det största intresset funnits bland de danska annonsörerna som är vana vid radiomediet som reklamkanal. Till hösten kommer en gemensam satsning göras för att attrahera även svenska annonsörer.

City 103 stärker sin position

Vid lokalradion i Göteborg råder krisstämning. På City 103:s redaktion är stämningen betydligt mer uppsluppen. Anledningen till detta är de färskas lyssnarsiffror som presenterats av Sveriges Radio i dagarna.

Radio Göteborg hamnar här på en klar jumboplats bland storstädernas lokalradiostationer, endast 15 procent av göteborgarna lyssnar på Sveriges Radios lokalradio.

En av anledningarna till lokalradios låga lyssnarsiffror är att SAF:s närradiostation City 103 har lyckats så bra med sitt ungdomliga utbud av musik, raka nyheter och direktrapporteringar från händelser i staden. Bland annat sände City 103 direkt från halvmaratonloppet 'Göteborgsvarvet' med 23 000 deltagare och 150 000 åskådare. Radio Göteborg fanns också på plats för att bända ett program som sändes först dagen därpå.

Helsingborg 1991-01-08

Hej!

Tack för din rapport som givetvis är korrekt och bekräftas i bifogat "QSL-brev". Vi har tyvärr inga speciella kort kvar sedan ett bra tag. Det är ganska sällsynt att vi får lyssnarrapporter. Under de första åren efter närradions start här i Helsingborg januari 1983 kom det en del rapporter och sedan dess har det kommit kanske 1-2 per år på sin höjd. En del från dx-are i syd-Sverige + en del "semester-rapportörer". Till en början skickade vi ut ett gult kort som föreningen tryckte upp för många år sedan, långt före närradion, för att användas som special-QSL när vi gjorde specialprogram över HCJB och för ev tävlingar. Vi har aldrig tryckt upp några speciella kort för närradioprogrammen. Jag uppdrog till en lokal medlem att göra ett nytt kort, men det tycks vara en "svår förlösning". För närvarande kan vi tyvärr inte erbjuda dig något riktigt QSL-kort. Hoppas att bifogade brev duger ändå.

Jag beklagar att du haft dålig tur av att få svar från de andra föreningar med sändningar över Helsingborgs Närradio som du skickat rapporter till, troligen beror det på osäkerhet över vad som skall göras med rapporten eller kanske ännu mer troligt - dålig organisation på brevvar-sidan. Eftersom Svalans DX-Club ligger bakom Radio Öresund vore det ju minst sagt dåligt om vi inte kunde besvara de få rapporter som kommer till oss.

Dx-verksamheten är tyvärr mycket dålig sedan länge, det är i stort sett endast undertecknad som lyssnar lite då och då. Det blir ett par gånger i veckan, om det inte blir FM-konditioner dvs då slänger jag mig över FM-tunern, annars blir det kortare stunder som regel. Inte kanske pga svagt intresse utan ofta pga andra orsaker, dålig antenn och mycket lokala störningar. Har länge varit intresserad av piratradio men pga helgjobb (delar ut tidningar på helgerna) blir det sagt att komma upp i tid på söndagsförmiddagarna. Har själv sysslat med dx-hobbyn, från och till, sedan 1972/73.

Förutom musikprogrammen sänder vi ett dx-program på 60 minuter en gång i veckan, sedan januari månads ingång då nytt schema för närradion togs i bruk går programmet söndagar 22-23. Varje program inleds med lite radio-tips. Responsen på programmen är tyvärr mycket dålig, så länge vi inte vet om några "dx-are" lyssnare är tipsen mycket enkla dvs tips på stationer som i stort sett vem som helst med en kortvägsmottagare kan plocka in. Ibland förekommer även kortare dx-inspelningar. Resterande delen av programmen, ca 40-45 minuter består av div radioinspelningar, antingen studio eller som regel FM-inspelningar. Ibland MV-inspelningar om det är frågan om lokalt gjorda inspelningar. Det är främst lokala musikstationer som presenteras. Ungefär varannan vecka sänds Media Network som du kanske känner till, det är en speciell "transcription-variant" av Radio Nederlands dx/media-px som skickas till div stationer. Mig veterligen är det endast R Öresund och trol Mälardalens Radiosällskap som får dessa program. Som regel är det mycket intressanta inslag och programmen kommer på rullband och är helt kostadsfritt - en verklig fin service fr R Nederland.

Övriga program är mer eller mindre renodlade hit-musik-program. De flesta låtarna som spelas ska vara kända aktuella hitlåtar. Vi har en back med skivor som är indelade i ABC, tyvärr har vi inte någon styrning så det kan skilja lite från dag till dag beroende på vem som sänder - vilket är mindre bra. Vi gjorde ett försök med att ca 8 skivor under en 2-timmars-sändning valdes ut slumpmässigt via dator, men det fungerade inte. De som gjorde programmen uppskattade inte detta. Eftersom allt är ideellt är det ibland svårt att komma överens. För att få en enhetlig musik-bild krävs nästan en någon form av styrning. Helt tokigt är det inte, fortfarande är det en majoritet av skiv-valet som är aktuella hits och det är viktigast. Vi skiljer oss därmed lite till de övriga musik-programmen som sänds, där stilen ibland kan variera mer än hos oss.

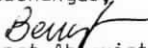
De som gör programmen är några skolelever, men de flesta förvärvsarbetar. För närvarande har vi två gymnasieelever, resten jobbar. Jag är själv näst-äldst, 32. Våra viktigaste tider är morgonprogrammen 06-08 och eftermiddags-sändningarna 15-17 (fred -18.00). Morgonprogrammen går alla dagar i veckan, lör-sön är det ibland non-stop-musik och ibland någon ny som får "öva". Eftermiddagsprogrammen går mån-fre. Lördagar och söndagar har vi lite andra tider: Lördagar 11-14 och 20.00-22.00, fredagar även 20-22. Söndagar 14-17 och dx-programmet på kvällen 22-23. Ny tid är även torsdagar 22.30-01, en tid som fungerar lite osäkert för eftersom vi nyligen fått denna tiden och det är svårt att få någon sända "live" denna sena timme. Alla program går annars direkt, bortsett från DX-programmet som i år fick en ganska sen tid och därför bandas programmet på jobb och för min del morgonprogrammen dagen därpå.

Antalet sändningar per person varierar beroende på om någon blir sjuk eller något annat hinder dyker upp, som regel har ingen mer än 3 pass per vecka. För egen del har jag för en ett morgon-program, dx-px och ett program med soul-musik varje vecka, ibland 2-3 morgon-program om det blir kris. Tack vare flex-tid på jobbet fungerar detta. Eftermiddagarna kan däremot ställa till problem då 15.00 är en svår tid att sända live.

Vår studio finns i vår klubblokal och har du vägarna förbi vid något tillfälle är du välkommen att titta ner i källaren på Rökullagatan 2 A, Drottninghög.

Det var några ord om vår station. Hör gärna av dig igen om det är något du undrar över.

Hälsningar,

Bengt Ahlqvist

RADIO ÖRESUND
Box 8022
250 08 HELSINGBORG
tel 042- 11 11 11

RÄTTFRÅGSEKSTRA:

Yttrandefriheten bakom galler?

Måndagen den 9 september ställs Claes Nydahl, stationschef och ansvarig utgivare för närradiostationen Radio Nova i Vagnhärad, Sörmland, inför rätta i Nyköpings Tingsrätt. Han är åtalad för brott mot radiolagen då han sänt radio utan sändningstillstånd. Sändningstillstånden har den statliga tillståndsmyndigheten tidigare återkallat på grund av att föreningarna sänt reklam. Nydahl kan komma att dömas till fängelse i högst ett år.

En strid för yttrandefriheten

Striden kring Radio Nova har kommit att handla om mycket mer än en radiostations trots mot staten. Fallet Radio Nova har rört om ordentligt i den juridiska grytan och har gett upphov till flera rättsliga processer.

Det har ifrågasatts om närradiolagen strider mot såväl vår egen grundlag som internationella konventioner. Den frågan ligger för tillfället för prövning både hos den svenska regeringsrätten och hos Europakommissionen för mänskliga rättigheter. Dessutom har närradiolagens hantering av fallet ifrågasatts i flera juridiska instanser.

Gamla beprövade institutioner har också skakats i sina grundvalar av nomenet Radio Nova. T ex det svenska radiomonopolet. Radio Nova kämpar för att politikernas kontroll av radiomediet, t ex i form av närradiolagen, ska upphöra. Nydahl har utkämpat och vunnit denna kamp för 150 år sedan. I fallet Europadomstolen (Radio Nova and Others) slås det fast att koncessionsregler endast ska tillämpas på frekvens tekniska aspekter. Detta innebär att det svenska radiomonopolet strider mot Europadomstolens tolkning av Europakonventionens artikel 10.

Genom att ifrågasätta logiken i att tidningarnas yttrandefrihet skyddas i grundlagen medan samma skydd saknas för etermedia, har debatten också kommit att handla om den nya yttrandefrihetsgrundlagen.

Det nya grundlagsförslaget har för övrigt kritiserats inte bara av Radio Nova utan också av lagrådet. Förslaget anses alltför provisoriskt och med en fortsatt oacceptabel inskränkning av yttrandefriheten då det gör det möjligt att lagstifta mot reklam i radio/TV.

Stöd från flera håll

Novas kamp har backats upp från flera håll, både inom landet och utomlands.

Claes Nydahl belönades för "konstruktiv olydnad" av tidningen Z genom att föräras Z-priset 1990, samt av Expressen genom att tilldelas tidningens hederspris för radio 1990.

Organisationen Article 19, som bevakar att alla länder som undertecknat FN-deklarationen om de mänskliga rättigheterna också följer den, har granskat fallet Radio Nova och konstaterar att svensk lagstiftning strider mot internationell folkrätt. Article 19 kritiserar i en rapport från mars i

är svensk lagstiftning som förbjuder kommersiell lokalradio och uppmanar de svenska politikerna att snarast ändra på detta.

Bakgrund

Radio Nova är en lokal, partipolitiskt och religiöst obunden radiostation som sänder från Vagnhärad i Östra Sörmland. Sändningsområdet omfattar Södertälje, Nyköping, Flen, Strängnäs, Mariefred, Trosa och Nynäshamn, vilket omfattar cirka en halv miljon människor. Lyssnarundersökningar visar att stationen har mellan 100.000 och 250.000 lyssnare per dag.

Radio Nova startade sina sändningar i maj 1988 och sedan i november samma år sänder de dygnet runt på frekvensen 92,9 MHz. Bakom stationsnamnet Radio Nova står Östra Sörmlands Närradioförening. Närradioföreningen har flera lokala medlemmar, bland dessa återfinns bl a de tre borgerliga partierna, Röda Korset och lokala idrottsföreningar. Närradioföreningen innehade från början 12 sändningstillstånd.

Första mötet med nämnden

Stationen hann knappt komma igång med sina sändningar förrän den kom upp till diskussion hos den statliga tillståndsmyndigheten närradionämnden. Redan i början av 1989 fanns Radio Nova med på närradionämndens dagordning. Saken gällde då att två av lokalföreningarna, Röda Korset och Västerlunds IF, inte genomfört några sändningar på tre månader. Dessutom påpekade närradionämndens dåvarande kanslichef Olle Palmberg att inte någon av de sändande föreningarna ansökt om sändningstidsschema hos närradionämnden, samt att innehållet i sändningarna stred mot gällande radiolagstiftning.

Föreningarna hänvisade i sitt svar till det rullande sändningsschema som stationen följde och som gav föreningarna möjlighet att sända vid olika tidpunkter under dygnet samt till att det inte finns något tvång att meddela närradionämnden om föreningarnas sändningstider även om det är praxis.

I beslutet som närradionämnden fattade den 15 mars 1989 klargjordes det att Radio Nova överträtt närradiolagen genom att stationen inte givit nämnden underlag för beslut om sändningstider samt att andelen musik var för stor i proportion till föreningarnas egenproducerade program.

Nämnden fann dock inte anledning att dra tillbaka sändningstillstånden utan utgick i sitt beslut från att Radio Nova fortsättningsvis skulle anpassa sin sändningsverksamhet till vad nämnden uttalat och vad närradiolagen föreskriver.

Fortsatt strid

En annan het fråga vid den här tidpunkten var Radio Novas finansiering. Stationen finansierade fram till i september 1990 sin verksamhet bl a genom ett annonsblad där privatpersoner kunde föra in s.k prylannonser som också lästes upp i radio. Frågan som ställdes var om inte detta stred mot närradiolagens reklamförbud. Något som Claes Nydahl å det bestämdaste motsade.

"Att läsa upp en företagsannons är förbjudet, men det här har ingenting med kommersialism att göra."

(Claes Nydahl i Södermanlands Nyheter 890214)

Länstidningen i Södertälje anmälde Radio Nova till närradionämnden för brott mot reklamförbudet. Det skulle dock dröja ytterligare ett år innan reklamfrågan blev den mest kontroversiella frågan kring Radio Nova.

Processen startar

I augusti 1989 sammanträdde närradionämnden återigen för att diskutera Radio Nova. Nämnden var missnöjd över att stationen inte gjort några antydningar till att anpassa sin sändningsverksamhet efter nämndens erinran i mars och därför hotade man nu med att dra in sändningstillstånden.

För att inte få sina sändningar stoppade var Radio Nova tvungna att rätta sig efter nämndens beslut om ett fast sändningsschema där stationen var fjärde timme meddelade vilka medlemsföreningar som svarat för sändningarna.

Radio Nova överklagade emellertid nämndens beslut till kammarrätten och hänvisade till den grundlagsstadgade yttrandefriheten samt folkrätt, bl a Article 19 i FN:s deklaration om De Mänskliga Fri- och Rättigheterna, vilken säger:

"Envar har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet för envar att utan ingripande hysa åsikter och frihet att söka mottaga och sprida upplysningar och tankar genom varje slags uttrycksmedel och utan hänsyn till gränser"

Kammarrätten konstaterade dock att Radio Nova fått det sändningsschema som man begärt och att beslutet därmed inte kunde överklagas.

I januari 1990 anmälde Mats Karlsson, politisk sekreterare (s) vid Nyköpings kommun, Radio Nova till närradionämnden för att de sände s.k smygkrekam. Han hänvisade till de annonser från programtidningen som lästes upp i radion.

I mars skickade Claes Nydahl ett brev till närradionämnden i vilket han hävdar att närradiolagens reklamförbud strider mot såväl svenska grundlagens som Europakonventionens Artikel 10:s skydd för individens yttrandefrihet. Mot bakgrund av detta undrade Nydahl vilka hinder som förelåg för att stationen skulle kunna börja sända reklam.

Närradionämnden svarade att reklamfrågan redan prövats och ansetts förenlig med regeringsformen. Med detta svar ansåg nämnden att frågan var utagerad.

Radio Nova påpekade för nämnden att det numera är vedertaget att Europakonventionens artikel 10 (artikeln överensstämmer med den ovannämnda FN-deklarationen om De Mänskliga Fri- och Rättigheterna) även gäller "commercial speech", dvs yttrandefrihet i annonser och annan näringsverksamhet.

Radio Nova sänder reklam

Efter att ha meddelat nämnden att stationen ämnade bryta mot närradiolagen började man sända reklam den 20 juni 1990.

Radio Nova fick stora rubriker i massmedia:

"För första gången sänder en svensk markstation inom närradions ram organiserad reklam för att förbättra"

stationens intäkter och utmana de regler och lagar som finns inom radioområdet'

(Svenska Dagbladet 900618)

"Idag börjar närradio-stationen Radio Nova i Vagnhärad att sända reklam. Radio Nova för kampen för vidgad yttrandefrihet i etern... Den är värd både uppmärksamhet och stöd"

(Expressen 900620)

Efter att närradionämnden avlyssnat stationens sändningar och funnit att den mycket riktigt sände reklam meddelades Radio Nova att närradionämnden vid sitt sammanträde den 25 juni skulle avgöra om den sändande föreningens sändningstillstånd borde dras in. Radio Nova fick fem arbetsdagar på sig att komma med ett skriftligt yttrande i frågan.

Då det var omöjligt för Radio Nova att förbereda ärendet på så kort tid begärde man uppskov, vilket inte beviljades av nämnden.

Indragna sändningstillstånd

Närradionämndens sammanträde den 5 juli utmynnade i att sändningstillstånden för Röda Korset samt Moderata Samlingspartiet drogs in. Dessa föreningar hade varit ansvariga för sändningarna i juni respektive under juli, dvs under de månader då reklam sänts. Sändningstillstånden drogs in på ett år, vilket är det strängaste straff som nämnden kan utdöma.

Radio Nova överklagade domen till kammarrätten och hävdade att en avstängning innebär ett brott mot yttrandefrihetsprincipen i grund-

lagen och enligt Europakonventionen. Samtidigt begärde man inhibition, dvs att föreningarna skulle få fortsätta sända tills högre instans slutgiltigt avgjort ärendet. Moderaterna fortsatte sina sändningar inklusive reklam, tills vidare utan sändningstillstånd.

Kammarrätten avslag begäran om inhibition. Närradionämndens dom kvarstod. Beslut om sakfrågan - huruvida närradiolagens reklamförbud strider mot grundlagen och Europakonventionen - skulle tas upp av kammarrätten sköts upp på framtiden. Den 1 oktober 1990 meddelade rätten i sin dom att den avslag Radio Novas besvär. Kammarrätten sade i domen att närradios reklamförbud inte strider mot grundlagen och att Europakonventionen inte är direkt tillämplig i svensk rätt.

Nova till Europakommissionen

Radio Nova gick vidare till Regeringsrätten i inhibitionsfrågan för att få ett beslut att föreningarna får fortsätta sända tills sakfrågan är avgjord. Regeringsrätten beviljade emellertid inte prövningstillstånd.

Radio Nova vände sig då till Europeiska Kommissionen för Mänskliga Rättigheter för att få prövat om inte närradiolagen strider mot de Europeiska konventionerna. Om Kommissionen medger prövningstillstånd går fallet vidare och avgörs i Europadomstolen i Strasbourg. Detta avgörs förmodligen under hösten 1991.

Den 1 augusti 1990 övertog folkpartiet ansvaret för sändningarna. Reklaminslagen fortsatte. Inför närradionämndens sammanträde den 15 augusti begärde Radio Nova anstånd med behandlingen av folkpartiets sändningar till dess

ärendet rörande Moderaterna och Röda Korset behandlats av Europadomstolen. Nämnden avslag anståndsansökan och beslutade också att dra in folkpartiets sändningstillstånd på 12 månader.

Nämndens beslut var dock inte enigt. Två ledamöter, moderaten Göthe Knutson och folkpartisten Margareta Mörck, ansåg, i enlighet med svensk rättspraxis, att Radio Nova borde beviljas anstånd.

Vid mötet beslutades också att samtliga handlingar skulle överlämnas till allmän åklagare för att denne skulle utröna om Björn von der Esch, ansvarig utgivare för moderaternas och folkpartiets sändningar, brutit mot radiolagen då han låtit moderaterna fortsätta sina sändningar juli månad ut trots att föreningen fått sitt sändningstillstånd indraget den 5 juli. Något åtal mot von der Esch väcktes dock aldrig.

I samma veva JO-anmälde Björn von der Esch närradionämnden. I anmälan tog han upp två punkter. Dels ombads JO utreda om reklamförbudet strider mot Europakonventionen, dels ifrågasatte von der Esch närradionämndens handläggning av ärendet då föreningarna t ex inte fått anstånd med sina yttranden inför nämndens sammanträde i juli då de första två sändningstillstånden drogs in.

Sänder utan tillstånd

Efter folkpartiet tog centern över sändningarna den 1 september och efter att reklam förekommit drogs som väntat även deras sändningstillstånd in. Då tog Östra Sörmlands närradioföreningen själv över sändningarna med Claes Nydahl som ansvarig utgivare.

Det dröjde ända till närradionämndens novembermöte

förrän närradioföreningens sändningar kom upp till diskussion och man beslutade att dra in ytterligare ett sändningstillstånd.

Radio Nova avskräcktes dock inte utan fortsatte nu sina sändningar utan något sändningstillstånd alls.

Nydahl till domstol

Nu ska så Radio Novas agerande prövas i rätten. I slutet av maj åtalades Claes Nydahl i egenskap av "reellt ansvarig" för Radio Nova för brott mot radiolagen.

-Hur jag än gör blir det fel, säger den ansvarige regionåklagaren i Linköping, Stig Jansson.

-Det känns konstigt att åtala någon för ett brott som snart inte är något brott, säger en av juristerna vid åklagarämbetet i Linköping enligt tidningen Z. Men så fungerar rättssverige och därför ser vi med spänning fram mot den 9 september då rättegången sätter igång i Nyköpings Tingsrätt.

Nydahl åtalad

I slutet av maj åtalades Claes Nydahl, stationschef för Radio Nova i Vagnhärad, för att stationen sänt rundradio utan sändningstillstånd.

Flera av Radio Novas sändande föreningar har fått sina sändningstillstånd indragna på grund av att de sänt reklamslag (Se Radiorapporten 1/90, 2/90). Efter den senaste indragningen den 15 november förra året, som gällde närradioföreningens eget tillstånd, beslöt stationen att fortsätta sändningarna utan tillstånd för principens skull. Trots att det fanns flera lokalföreningar kvar med giltiga sändningstillstånd.

Radio Nova har ifrågasatt om reklamförbudet står i överensstämmelse med såväl svensk grundlag som internationella konventioner som Sverige skrivit under och har drivit frågan både nationellt och internationellt.

Slutet på historien vet vi ännu ingenting om. I början av september, lagom till riksdagsvalet, inleddes dock rättegången mot Claes Nydahl i Nyköpings Tingsrätt.

Ale / Kungälv	95,4 MHz	Hudiksvall	95,3 MHz	Lysekil	95,8 MHz
Alingsås	98,6 MHz	Hudiksvall	98,3 MHz	Malmö	89,2 MHz
Arvika	97,0 MHz	Hytte	99,2 MHz	Malmö	90,2 MHz
Avesta	98,6 MHz	Håbo		Malung	
Boden	98,2 MHz	Hällefors	89,0 MHz	Mariestad	92,4 MHz
Bollnäs	98,4 MHz	Härjedalen		Mark	100,6 MHz
Borgholm	92,2 MHz	Härnösand	87,8 MHz	Mjölby	92,9 MHz
Borlänge	98,6 MHz	Härryda	98,3 MHz	Mora	94,1 MHz
Borås - Dalsjöfors	90,3 MHz	Hässelholm	98,9 MHz	Motala	90,2 MHz
Borås - Stad	92,5 MHz	Höganäs	94,9 MHz	Mullsjö	95,6 MHz
Botkyrka / Salem	91,6 MHz	Hörby	93,2 MHz	Munkfors	
Bräcke	98,7 MHz	Junsele / Sollefteå	99,8 MHz	Mölnadal	90,7 MHz
Burköv / Lomma	92,0 MHz	Järfälla	102,2 MHz	Morbylånga	90,7 MHz
Danderyd / Täby	98,3 MHz	Jönköping	98,5 MHz	Nacka	100,1 MHz
Ekerö	101,4 MHz	Kalix	96,6 MHz	Nora	94,7 MHz
Emmaboda	97,5 MHz	Kalmar	98,6 MHz	Nordanstig	97,6 MHz
Enköping	89,8 MHz	Karlshamn	94,3 MHz	Norrköping	89,0 MHz
Eskilstuna	92,7 MHz	Karlskoga	97,0 MHz	Norrälje	103,7 MHz
Esköv		Karlskrona	88,1 MHz	Nybro	98,1 MHz
Falköping	90,8 MHz	Karlstad	92,2 MHz	Nyköping - Stad	96,5 MHz
Falun	88,8 MHz	Katrineholm	92,0 MHz	Nyköping - Vagnhärad	92,9 MHz
Filipstad	93,7 MHz	Kinda		Nynäshamn	94,5 MHz
Finspång	96,4 MHz	Kiruna	93,7 MHz	Nässjö	103,9 MHz
Gislaved	92,8 MHz	Kramfors	90,5 MHz	Olofström	88,4 MHz
Gotland	89,2 MHz	Kramfors	91,8 MHz	Orsa	91,3 MHz
Gällivare	97,7 MHz	Kristianstad		Oskarshamn	87,8 MHz
Gävle	98,3 MHz	Kristinehamn	95,4 MHz	Oskarshamn	92,6 MHz
Göteborg - Angered	90,2 MHz	Kumla / Hallsberg	94,3 MHz	Ovanåker	99,4 MHz
Göteborg - City 1	94,9 MHz	Kungsbacka	95,2 MHz	Oxelösund	91,3 MHz
Göteborg - City 2	103,1 MHz	Kungälv / Ale	91,4 MHz	Partille	88,0 MHz
Göteborg - Frölunda	102,6 MHz	Kungälv / Ale	92,5 MHz	Piteå	92,8 MHz
Göteborg - Hisingen	101,1 MHz	Kävlinge	96,1 MHz	Ronneby	91,3 MHz
Götene	90,2 MHz	Köping	92,6 MHz	Rättvik	103,4 MHz
Hagfors	99,3 MHz	Landskrona	94,5 MHz	Sala	97,0 MHz
Hallsberg / Kumla	94,3 MHz	Lidingö	100,7 MHz	Salem / Botkyrka	91,6 MHz
Hallstahammar	93,2 MHz	Lidköping	93,8 MHz	Sandviken	89,9 MHz
Halmstad	88,6 MHz	Linköping	95,5 MHz	Sigtuna	88,2 MHz
Haninge	98,5 MHz	Ljungby	95,8 MHz	Sigtuna	94,4 MHz
Haparanda	99,8 MHz	Ljusdal		Skara	95,9 MHz
Heby	88,7 MHz	Lomma/Burköv	92,0 MHz	Skellefteå	89,7 MHz
Hedemora	93,9 MHz	Ludvika	88,3 MHz	Skellefteå	91,5 MHz
Helsingborg	99,2 MHz	Luleå	89,3 MHz	Skurup	96,0 MHz
Huddinge	90,8 MHz	Lund	99,1 MHz	Skövde	93,9 MHz
Huddinge	102,4 MHz	Lyckeå	90,9 MHz	Smedjebacken	96,3 MHz

Sollefteå / Stad	96,1 MHz	Tomelilla	95,8 MHz	Vänernsberg	101,0 MHz
Sollentuna	94,6 MHz	Tranås	97,8 MHz	Värnamo	98,1 MHz
Solna / Sundbyberg	97,3 MHz	Trelleborg	92,8 MHz	Västervik	93,2 MHz
Sotenäs	95,3 MHz	Trollhättan	90,6 MHz	Västervik	98,1 MHz
Staffanstorps	102,6 MHz	Tyresö	91,4 MHz	Västerås	92,0 MHz
Stenungsund	88,3 MHz	Täby / Danderyd	98,3 MHz	Växjö	97,8 MHz
Stockholm - City 1	88,0 MHz	Töreboda		Åre	
Stockholm - City 2	95,3 MHz	Uddevalla	91,1 MHz	Älmhult	97,6 MHz
Stockholm - Järva	91,1 MHz	Ulricehamn	96,1 MHz	Ängelholm	97,8 MHz
Stockholm - Sydost	101,1 MHz	Umeå	102,3 MHz	Öckerö	94,1 MHz
Stockholm - Sydväst	88,9 MHz	Upplands - Bro	101,0 MHz	Örebro	95,3 MHz
Stockholm - Västerort	90,5 MHz	Upplands-Väsby	97,0 MHz	Örkelljunga	94,1 MHz
Strängnäs	91,2 MHz	Uppsala	98,9 MHz	Örnsköldsvik	89,8 MHz
Sundbyberg / Solna	97,3 MHz	Vallentuna	97,5 MHz	Örnsköldsvik	92,5 MHz
Sundsvall	89,7 MHz	Vara	87,8 MHz	Örnsköldsvik	96,7 MHz
Sunne	92,0 MHz	Varberg	91,9 MHz	Örnsköldsvik	101,6 MHz
Svedala	95,3 MHz	Vaxholm		Östersund	96,1 MHz
Söderköping	97,8 MHz	Vellinge	91,8 MHz	Österåker	94,9 MHz
Södertälje	97,8 MHz	Vetlanda	98,1 MHz		
Sölvesborg	92,0 MHz	Vimmerby	97,7 MHz		

NÄRRADIOLISTAN

Utges av Malmö Kortvågsklubb, Box 7521, S-200 42 Malmö, Sverige. PG 24 52 74 - 6
1991 års upplaga kostar SEK 20. Dock tillkommer SEK 20 extra för svenska postgirots
gireringsavgift om pengarna gireras annat land än Sverige. För att undvika denna ex-
trakostnad går det bra att skicka USD, DM, £ eller någon skandinavisk valuta i sedlar.

DANMARK

En stor och detaljerad lista på över 100
sidor som kallas "Radio-TV Håndbogen", en
mycket bra lista med sändningstider och
allt utges av:

Hertvig Media Aps

Box 112

8900 Randers

Danmark

Pris: DKK 50 + porto

Postgiro 3 72 73 00

NORGE

Lista med 24 sidor över privata och kom-
munalasändare, lokal TV samt satellit-
diokanaler utges av:

Bernt Erftjord

Hellemyråsen 10

N-4628 KRISTIANSAND

Norge

Pris: NOK 20 inkl porto i Skandinavien,

resten av världen NOK 22.

Postgiro: 0814 471 91 75

Finland

Rikt illustrerad lista med 44 sidor på fin-
ska "Suomen Radiot" utges av:

Timo Leponiemi

Box 7

SF-05901 HYVINKÄÄ

Finland

Pris: FIM 25

ISLAND

En liten lista över isländska närradiosta-
tioner utges av:

Bernd Truteneu

Postfach 4267

D-2300 Kiel

Tyskland

ÖVRIGA EUROPA

European FM Handbook, förmodligen den mest
heltäckande i sitt slag, utges av vår medar-
betare Timo Leponiemi.

Se separat annons.